

פתח להם נועם ורצון לפתוח שיערי רצונך

גליון נועם ורצון

גליון כב - פרשת משפטים

שיחות ומאמרים ממו"ר המשפיע
הגה"ח הרב יוסף שיינברגר שליט"א

שמחת חיים

פתח להם נועם ורצון
לפתוח שערי רצונך
שערים בתורת החסידות
בהבנה בהירה ובנפש האדם

כל הזכויות שמורות

מכון נועם ורצון

רחוב רבי יהושע 12, בית שמש
איימיל: w5187272@gmail.com

לקבלת גליונות באיימיל

w5187272@gmail.com

ניתן לשמוע כל שיעורי הרב

באתר קול הלשון

מספר ישיר

ארץ ישראל: 073.2951207

ארצות הברית: 646.5134509

בקול נועם ורצון: 718.4007221

ובאתר תורה אני טיים

עימוד:

ש"ס - 053.3177225

עיצוב:

אדרת - 050.4107439

להצלחת יו"דנו עז
הרה"ח המפורא
יעקב יואל אליעזר בן שפרינצא פערל
ובני ביתו שיהיו

לתרומות והנצחות נא לפנות לטלפון 0556781410
כמו כן אפשר לתרום להוצאות הגליון בגדרים פלוס נועם
ורצון - בית שמש (ע"ר)

בס"ד

תבורת נועם ורצון – ארה"ב

שמחים אנו להודיע לכלל דורשי השם החפצים
לחיות לאור משנת מרנא הבעש"ט הק' ותלמודיו
ולשאוב מבאר פנימיות התורה כי

מו"ר המשפיע הגה"ח
רבי יוסף שיינברגר שליט"א

ישהה בארצות הברית
מיום א' לסדר תרומה עד יום ג' לסדר תצוה הבעל"ט

פרטים על מקומות מסירת השיעורים
אפשר לשמוע בקול נועם ורצון

7184007221 שלוחה 0

לפרטים נוספים אפשר להתקשר למספר

(347) 460-9558

שמחת חיים

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם. איתא בוהר הקדוש (משפטים צד.) אלין סדורין דנגלגולין ע"ש, והוא תמוה לכאורה הא הפסוק מפרש ואזיל דיני ממונות, אך שמעתי בענין הדין שאחד דן את חברו בבית דין ויודע בעצמו שבוודאי הוא זכאי בדין, והתורה מחייבתו, אל יקשה לו הלא תורת אמת הוא ודרכיה דרכי נועם, כי זהו אמיתות התורה ונועם דרכיה, כי בוודאי מסתמא היה חייב לחבירו בגלגול העבר לאיש הדין עמו, וכעת חייבתו התורה לשלם לו כדי לצאת ידי חובתו, וחבירו שלוקח עתה המעות במרמה הוא עתיד ליתן את הדין, וכאלה רבים בענייני דינים, וזה יש לומר שרימו בוהר הקדוש ואלה המשפטים שהם דיני ממונות, אף על פי שמן הנראה הם לפעמים נגד האמת, אך דהאמת הוא אלין סדורין דנגלגלייא, והיינו שהבורא הכל ובורא כל הנשמות, הוא היודע איך היה בנגלגולים הקודמים בין איש לחבירו, ככה יסובב המסבב ומנהיג על פי התורה את עולמו, בחסד וברחמים בצדק ובמשפט אמת, לשפוט בין איש ובין רעהו שורו וחמורו וכל אשר לו, כפי אשר יורם אלהים, ויש בזה פתח רחב..

(בעש"ט - משפטים אות א)

פרק א

הזוהר הק' פותח את פרשת משפטים בסוד גדול בפנימיות התורה שהוא ענין הגלגולים, לפעמים חוזר האדם לבוא בזה העולם הגשמי לאחר פטירתו מן העולם, בכדי לתקן את מה שחיסר בעבודת קונו או בשמירת התורה והמצוות בגלגול הקודם, הקב"ה ברוב רחמיו חסדיו שוקד על תיקון נפשו ונשמתו של כל אחד מישראל לכל ידח ממנו נידח, ויבוא על תיקון קומת נפשו ונשמתו בגוף גשמי, וכמו כן בכדי להשלים קיום כל תרי"ג מצוות התורה*.

סוד הגלגול אינו פרט קטן בהנהגת הקב"ה, וכמו כן אין זה סעיף קטן בפנימיות התורה, אלא סוד הגלגול מורה על סיבת הבריאה ותכליתה, בנין קומת כנסת ישראל ולהעמידה על מתכונתה, ובהכרת האדם שיש לו שורש בנשמותיהם של צדיקים עד שורשו העליון באדם הראשון קודם החטא.

לא בכדי רימז רשב"י בספר הזוהר סוד הגלגולים בפרשת משפטים העוסקת בדיני התורה של נזקין ובשאר מצוות הנוהגים לתיקון גשמיות העולם, כי בתיקון הבריאה עסקינן, ענין המשפט הוא הסדר והעמדת היושר והצדק על מתכונתה, וכמו כן כל ענין הגלגול הוא לתקן עולם במלכות שד-י, הקב"ה מוציא לאור סדר המשפט של כללות הבריאה ומעמיד כל דבר על תיקונו.

דא רזא דגולגלייא

מסוד הגלגול יוצאים הרבה ענפים אשר יפה כוחם לשנות דפוסי מחשבתו של האדם בהרבה מחלקי חייו, אחד מהיסודות אשר יכולים להביא לאדם שלוות נפש הוא, שאל יסתכל האדם על עצמו מבעד צרות מוחו על התקופה אשר בו

הערות וצייונים

הקריב עולה וכו', וכווננו בזה שהאדם מחוייב לקיים כל התרי"ג מצות בדבור, וכן על דרך זה במחשבה. ואם לא קיים כל התרי"ג בשלשה בחי' הנזכרות, מחוייב להתגלגל עד שישלים אותם. עוד דע, כי האדם מחוייב לעסוק בתורה

א. ראה שער הגילגולים (הקדמה טז): עוד צריך שתדע, כי האדם צריך לקיים כל התרי"ג מצות, במעשה, ובדבור, ובמחשבה. וכמו שאמרו רז"ל על פסוק זאת התורה לעולה ולמנחה וכו', כל העוסק בפרשת עולה, כאלו

הוא נמצא, ובמצב אשר הוא שרוי בו, ועליו לדעת שחיינו הם מסכת ארוכה הנמשכת יותר מששת אלפים שנה, אין הוא בחור בן עשרים או אברך בן שלושים, אלא קרוב הוא לשבע אלפים שנה, זקן מלא חכמה, ומלא מעברים ותהפוכות חיים ושבע ימים, חיינו עשירים יותר ממה שהוא חושב ומרגיש, כל סדר גלגוליו חקוקים בנפשו ויש תכלית להם, ואל לו להתמקד במיצר העכשווי, אלא יראה מציאות קומת נפשו ונשמתו ממבט רחב יותר.

המתבונן בשער הגלגולים לאריז"ל עומד נפעל ומשתומם מחכמתו הגדולה של הקב"ה וברוב חסדו וטובו אשר מאריך אפו לבני אדם ומשתדל שכל אחד ישלים תיקונו בעולם, וכמו כן נשמות גדולות חזרו להתגלגל אם לצורך תיקון נשמתם, או מפני תיקון דורם, ולכל אחד יש שורש איתן בנשמות הצדיקים, וכל אחד מביא תיקונו בעולם. דוגמא אחת מיני אלף הם נשמת נדב ואביהו שנתגלגלו בפנחס ולאחר מכן באליהו הנביא ובעוד הרבה נשמות כמבואר שם.

דור הולך ודור בא

לפעמים מתקשה האדם לשמוח בפנימיות נפשו בחג הפסח או בחג הפורים, וכמו כן לקונן על חורבן בית מקדשנו ותפארתנו, הקב"ה אכן עשה ניסים ונפלאות לאבותינו הקדושים, אמנם מאורעות אלו היו לפני כשלושת אלפים שנה, ואינו מרגיש כל כך חיבור להם, ומה לו לשמוח בדבר שאין לו תועלת ממשית ממנו.

הנה מלבד זאת שכל המאורעות שהיה לכלל ישראל חוזרים וניעורים בכל דור ודור², אשר על כן חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, וכמו כן בשאר הנסים שארעו לישראל, הרי שדורנו אנו זה הכלל ישראל שיצא ממצרים, כלומר, כלל ישראל לא השתנה במשך הדורות, אלא חוזרים ובאים בצורה אחרת ובאופן שונה בכל דור ודור. וכדאיתא בזוהר הק' (ה"ג רעג.) "דור הולך ודור בא" (קהלת א ד), שאותו דור שהלך הוא זה הדור שבא. איננו נכדיהם של יוצאי מצרים ושל אלו שהיה בנס פורים בלבד, אלא דורנו הוא אותו דור שיצא ממצרים, שנכנס לארץ ישראל, בית ראשון ושני עד לזמנינו אנו.

הערות וצינונים

- בד' מדרגות, שסימנם פרד"ס, והם, פשט, רמז, דרוש, סוד, וצריך שיתגלגל עד שישלים אותם.
- ג. ראה רבות בספרים הק' אשר כל המאורעות שהיו לישראל חוזרים ומאירים בכל שנה ושנה.
- ג. **לשון הזוהר** (שם): איהו דקא רמז קהלת, (קהלת א ד) "דור הולך ודור בא", ואוקמוה רבנו, אין דור פחות מששים רבוא, ועוד אוקמוה, הדור שהולך הוא שבא, לקיים (שם פסוק ט) מה שהיה הוא שיהיה.

כנסת ישראל

אמור מעתה שתורת הגלגול אינו רק על האדם הפרטי בלבד, אלא זהו ענין כללי בתולדות עם ישראל. כלל ישראל משמשים כקומה אחת שלימה החוזרת ומתגלגלת בעולם בכדי להשלים שלימות תיקון האדם הקדמון אשר כלל בו שישים ריבוא נשמות ישראל, ולאחר החטא נתפזר לשישים ריבוא נשמות פרטיים בגופים נפרדים, במעמד הר סיני חזרו ונתאחדו בני ישראל כקומה שלימה כנאמר ויחן שם ישראל כנגד ההר כאיש אחד בלב אחד, ומכאן הם כאדם אחד שלם, ובכדי להשלים שלימות הקומה של הכלה כנסת ישראל, חוזרת ומתגלגלת שוב ושוב בעולם עד שתבוא לגמר שלימותה, ואזי יתקיים היחוד השלם ביעוד הכתוב "כמשוש חתן על כלה ישיש עלייך אלוקיך".

ידיעה זו יפה כוחה לפתוח שער נרחב בבהירות הנפש והנשמה בידעו שגם הוא נטל חלק בכל מסעות בני ישראל, היסטוריית כלל ישראל הם בעצם מסע חייו, וכל מקומות אלו הם חלקי נפשו, כאשר עוסק ביציאת מצרים או בחג הפורים אינו שש ושמח זכר לנס שהיה לזקניו לפני שלושת אלפים שנה בלבד, אלא הוא היה שם, וחווה את כל המאורעות שאירעו לכלל ישראל, הוא היה במצרים ויצא לחרות, ולכן שורה בו שמחה פנימית בחג הפסח, אינו מקונן על חורבן הבית שלא ידע ולא הכיר, אלא בעומק נשמתו זוכר הוא את השכינה שורה בישראל כאשר הבית המקדש עומד על תילו, גם היה בבל תחת מלכות אחשורש וחווה על בשרו את הנס של פורים, בנפשו חקוקים כל אלו המקומות, אלא שעטופים הם עם שכבות חדשות המסתרים זמנים אלו, ובאם יתן דרוד לנפשו יכול לדלות ממעמקי הנפש מלא חופניים של קדושה בניחוח הוד קדומים.

א-ל אמונה ואין עול

נאמר בדברים (כב ד) "קל אמונה ואין עוול". בדברי הזוהר יבואר גם עומק הנהגת הקב"ה במשך הדורות על פי משפט הנהגה. בכדי לסבר את האוזן נשתמש בדוגמא אחת מיני אלף מתמיהת האדמו"ר האמצעי מלובאוויטש זי"ע מדוע בזמן חורבן בית ראשון היה מספר בני ישראל כחול אשר על שפת הים, בריבוי עצום, כמבואר במדרש רבה (איכה פ"א פ"ב)⁷. ומבאר, שבעצם תקופת בית ראשון היה ארבע

הערות וצינונים

ד. לשון המדרש: "העיר רבתי עם", תני רבי בירושלים, וכל פלטיה ופלטיה עשרין וארבעה שמואל עשרים וארבע פלטיות היו מבואות, וכל מבוי ומבוי עשרין וארבעה שווקים,

מאות ועשר שנים, ובמשך זמן זה היו הרבה דורות שעבדו עבודה זרה שגרם בסופו של דבר חורבן הבית, ואיך יתכן שרק דור האחרון של הבית הראשון יקבלו את העונש המר של גלות וכדו', וכל אלה שקדמו להם נסתלקו מהעולם בלא צער החורבן והגלות. אלא בהכרח שכל אותן הנשמות של כל משך תקופת בית ראשון חזרו ונתגלגלו בעולם בכדי לבוא על עונשם בהרגשת החורבן והגלות, וזהו הסיבה שהיה מנין בני ישראל בריבוי עצום בזמן זה. מכאן אתה לומד סוד דברי הזוהר "דור הולך ודור בא", שאותו הדור שהלך הוא הדור שבא, ומידה טובה מרובה שבכל דור ודור חוזרים כל הדור להתגלגל לתיקון קומת נשמת ישראל.

שלוות נפש

גם בחייו הפרטים עובר האדם גלגולים הרבה, וגם במשך ימי חייו יתכן שיתגלגל כמה פעמים, והמשים לב למאורעות השונים הפוקדים אותו משך ימי חייו, יראה שכל תקופה מחייו הם מסכת שלימה ושונה היא מחברתה, גם זה הוא סוד הגלגול שינוי מקומות בנפש ובמקום עבודתו, ובשאר הלכי חייו הנתונים תחת גלגל הזמן, וכל זה בכדי להביאו לתכלית שלימות נפשו ונשמתו.

סוד הגלגול אמורה לנסוך שלוות נפש באדם שבעצם כל מסע חייו הם בהשגחה פרטית מופלאה ביד הקב"ה, ונסיבות חייו מקיפים תמונה כוללת וגדולה יותר ממה שנראה במבט שטחי, וכל פרטי חייו מביאים אותו לתכלית תיקון נפשו ונשמתו.

יפה כוחה להנחיל שלוות נפש גם במקרים קיצוניים העוברים על האדם כדוגמא שהובא בריש המאמר מהבעש"ט הק', שבמרחב הזמן העומד לרשות האדם נראה כעשוק וגזול, כגון אם הפסיד בדין תורה ויודע הוא בכל לבו ונפשו שהאמת איתו, וחברו שיקר וסילף את המציאות והטעה את הדיינים, מכל מקום זהו פסק דין נכון, כי בגדר הזמן הרחב יותר השזור משית אלפי שנים טומן פסק דין זה צדק כללי יותר, מכיון שהיה חייב כסף זה לחבירו מגלגול הקודם, ועכשיו משלים תיקונו בהשבת הגזילה.

הערות וצייונים

ועל כל שוק ושוק עשרים וארבעה שקקים, ועל כל שוק ושוק עשרים וארבעה חצרות, ועל כל חצר וחצר עשרים וארבעה בתים, וכל חצר וחצר היתה מוציאה עם כפלים כיוצאי מצרים.

פרק ב

לאחר שפתחנו סדק צר בסוד הגלגול, נתרגם זאת הלכה למעשה בעבודת הנפש בחיי היום יום, כיצד יכול האדם לחיות חיי מנוחה בעולם הזה, ולשים מבטחו בה', ולהימנע מצער ועגמת נפש, וכמו כן להכניס שמחת חיים בכל מאורעות חייו עלי אדמות.

יצר השליטה

מבע האדם שהוטבע בו מאת הבורא ית' הוא יצר השליטה, רצונו של האדם לשלוט על חייו, שיתנהל הכל על פי סדר מסודר, על פי תוכנית מסודרת שבדרך כלל הוא פרי יצירתו, משרטט הוא את חייו הגשמיים וכמו כן הרוחניים, בעודו בחור בישיבה משרטט במחשבתו כל הלכי חייו, שאיפתו הקדושה לצאת מהישיבה הגדולה עם תלמודו בידו, כאשר מסכתות נשים נזקין מונחים תחת ידו עם כל המפרשים, גם יש לו ציור ומהלך ברור כיצד להתקדם בדרכי התורה והעבודה לאחר נישואיו.

גם צורת חינוך ילדיו אינו מזניח, במוחו כבר צייר מהלך מחשבה באר היטב על כל פרטיה, כיצד לחנך את בניו, גם חזון ברור יש באמתחתו מורשה להנחיל לתלמידיו בעתיד, לעלותם בדרכי התורה ועבודת השם כראוי וכנכון, בידו תמונה מושלמת של חייו.

כמו כן יש המתכנן צעדיו בגשמיות, להקים מפעל גדול אשר יוכל להתעשר מזה עושר רב, ומתכנן כיצד להשתמש בכספו בצורה הנכונה ביותר, גם למצוות צדקה יש לו משנה סדורה, חפצו להקים מפעלי תורה וחסד הפרושים על פני תבל. זהו טבעו של האדם שאיפה לשלימות בשליטה מוחלטת על דרכו בחיים.

דרך המלך

השאיפה לשלימות היא נכונה, ובפרט כאשר זה נובע מכוונה טהורה להתדבק לקונו בדרך הישר והרצוי, אבל לפעמים החיים מתנהלים שלא כפי המשנה הסדורה שבנה לעצמו, במשך ימי חייו נקלע האדם לכל מיני מקומות שונים

ומשונים שלא עלתה על דעתו שיקלע לשם ולו בטעות, לטב או למוטב, אחד מתמודד עם חינוך הילדים הטורדים שלוות חייו. השני נהפך עליו הגלגל, ומהבחור השוקד על תלמודו נאלץ לשלוח יד בעבודת כפיים להביא טרף לביתו. זה שחשב שיהיה עושר מופלג, מוצא את עצמו סוחב שקי קמח בחניות העיר לצורך פרנסה, ובקצרה מאורעות חייו משבשים לו בהינף יד את התוכנית שהיו באמתחתו.

תחושת בני אדם במקרים כאלו, שבעצם היה להם דרך סלולה, דרך המלך, שהיו צריכים לנסוע בה על מי מנוחות, ולהגיע למחוז חפצם, אבל הקב"ה מסבב כל הסיבות מוליך אותם בדרכים צדדים, ומנסים בכל כוחם לשוב על דרך המלך שסללו להם, וכאשר רואים שקצרה ידם להושיע את עצמם, נהפכים להיות אנשים כאובים, חייהם מלא צער ועגמת נפש, ממרמרים את חייהם במו ידם, בגלל שאינם יכולים להוציא מהלך חייהם מהכח אל הפועל.

החיים עוברים מהצד

על סוג אנשים אלו אפשר לומר 'שהחיים עובר להם מהצד'. כלומר, אינם לוקחים חלק פעיל בחייהם, מתייסרים המה בכל רגע על חייהם הנפלאים שירד לטמיון, בעומק לבם חשים הם שאם היה חייהם מתנהלים כפי רצונם, כבר מזמן היו יודעים כל התורה כולה, עובדי ה' מופלגים ובעלי מדרגה, עשירים גדולים, ומכיון שבין כה החיים אינו הולך כפי רצונם, שוב אינם לוקחים חלק פעיל בחזוות החיים, כל מהות חייהם הוא בדיעבד, ואינם חפצים להשקיע יותר מדי במסלול חיים אלו, כי אין זה פרי יצירתם, מאמינים הם בהנהגת הקב"ה אבל אינם משלימים עם סדר הנהגתו.

אני לא נבראתי אלא לשמש את קוני

תורת הגלגולים נוטע בנפש הישראלית הבהירות שדרך המלך שבנה ויצר במחשבתו הוא הבל וריק, הקב"ה כבר תכנן עבורו המסלול והדרך הנכונה שהוא צריך לעבור בחיים, אין מושג כזה של 'דרך המלך' או 'צידי הדרכים' בהלך חיי היהודי, כי בכל דרך שהוא צועד הוא על דרך המלך, מלכו של עולם, אשר סלל הקב"ה עבור כל אחד מאיתנו, צידי דרכים גם הם דרך המלך.

התמקדות לנקודה שלשם כך נברא בעולם הזה, לגלות כבוד מלכותו, נותנת העוז והעוצמה לדעת שהוא נמצא בדיוק על מקומו הנכון, לא נברא האדם בעולם לממש חזונו האישי, כי אם חזונו של מלך מלכי המלכים הקב"ה, וכדברי הגמרא (קידושין פב.) 'ואני לא נבראתי אלא לשמש את קוני', כאשר אדם מפנים בעומק נפשו נקודה זו, אזי נעשה שמח בחלקו ברוחניות ובגשמיות.

אנא מפניך אברה

המרמור על צורת החיים שנקלע אליה שלא מרצונו, אינו מביא לאדם שום תועלת, מלבד צער ועגמת נפש, על האדם ללכת עם הקב"ה בכל מקום אשר הוא חפץ, כי מידו הכל והוא זה אשר ייעד לכל אדם מסלול חייו, כאשר האדם מתעקש לשנות מסלול חייו מביא על עצמו עגמת נפש מיותרת. משל למה הדבר דומה, לאדם התופס באוזן חבירו ואינו מרפה ידו ממנה, שני דרכים לפניו כיצד להתמודד עם המצב הזה, הטיפש מתחיל לשמוט אוזנו מיד חבירו, אבל בדרך כלל אינו מועיל לו, אדרבה כאבו מתגבר יותר, אמנם החכם מבין שאין לו עצה אחרת והולך הוא לאן אשר חבירו מוליכו, ובכך חוסך מעצמו כאב מיותר.

הנמשל הקב"ה הוא זה אשר בידו נפש כל חי ורוח כל בשר איש, והוא המוליך את האדם במסלול החיים למען תיקון נפשו ולמען להטיב לו בהטבה הכי גדולה אשר יכול להיות, כי הוא מקור התענוגים והטוב והחסד, אמנם באם האדם מתעקש לברוח ממצבו ולהתמרמר על גורל חייו, אזי רק מגביר את הכאב והעגמת נפש, החכם השמח בחלקו הולך עם הקב"ה בכל מקום אשר מוליכו לשם ובכך חוסך מנת יסוריו וכאביו.

עגמת נפש מעשה ידי אדם

וכאמרת הצדיקים 'יסורים קומט פון הימל, עגמת נפש נעמט מען זיך אליין' (תרגום - יסורים באים מהשמים, אמנם עגמת נפש לוקח האדם בעצמו). כלומר, העסק מהיסורים זהו כבר ביד האדם וברצונו מרחיב וברצותו מקצר, כאשר אדם משלים עם המצב ומרגיש שזהו תפקידו עלי אדמות, אזי חוסך מעצמו עגמת נפש, ומנהל את חייו בחלקים הטובים אשר ניתן לו מהקב"ה, וכך חווה את חייו מתוך שמחה וטוב לבב, הופך את צידי הדרכים לדרך המלך, חפצו של הקב"ה שיתפלל להקב"ה בעת צרה וצוקה, אמנם מאידך יש לו לשמוח בכל מה שיש לו.

חיי האדם מושפעים מכל כך הרבה טובות שהקב"ה מעניק לנו בגשמיות וברוחניות, אדם החדור בשמחת חיים מנצל כל רגע מחייו, חיי האדם מעניקים לאדם הזדמניות של מחשבות והרגשים על גדלות הבורא, קדושת ישראל, התורה הקדושה שהיא רחבה מיני ים מפיתה בו רוח חיים על כל צעד ושעל, גם בחיים הגשמיים יכול האדם לחוות תענוגים והרגשים שונים מיופי הבריאה וחברים נאמנים, בכל רגע יכול להעשיר את חייו במחשבות והרגשים ותחושות המנעימים חיי האדם, והאדם במו ידיו אוטם עיניו לראות בחלק הטוב, ובעצם מפספס את החיים.

שאיפות ומציאות

אמנם ישאל השואל הרי על האדם מוטל לשאוף לגדלות ולא להסתפק במועט ולהרחיב ידיעתו בתורה ובעבודה, וכמו כן להרחיב מוחו כיצד להצליח בחיים, ובלי שאיפות אין אדם מגיע לכלום, והרי גם כך נתחנכנו משחר ילדותנו. המענה הוא, שאכן שאיפות הוא דבר נחוץ מאוד לחיי האדם בכדי להתקדם בחיים בדרך הנכונה, אמנם כל זה אמור לשמש ככלי לשפר איכות חייו, וליתן דחיפה לאדם לעלות מעלות רמות בתורה ועבודת ה' ובשאר עניני העולם, אמנם כאשר השאיפות משמשים למטרה הפוכה, ומשביתים הם שמחת חיו, אזי יש להזניח תיכף ומיד כל השאיפות ולהתבטל לרצון קונו, ולחיות עם המציאות אשר הוא נמצא, ולשמוח כמה שאפשר.

פרק ג

להמחשת הענין נשתמש עם הסיפור של הפוליש'ע גנבים (הגנבים הפולניים), פקחות מיוחדת היתה לגנבים אלו, כיצד לרוקן חנות ממרכולתה. וכך היה שיטת עבודתם, אחד מהגנבים היה נכנס לחנות של כלי זהב וכסף ושאר חפצים יקרי ערך, ולנגד עיניו של בעל החנות היה לוקח גביע מזהב ונמלט על נפשו, אדם בהול על ממונו, ובראות בעל החנות צורת הגניבה בחוצפה העוברת כל גבול, התחיל לרדוף אחרי הגנב בכל הכוחות, ואכן הצליח בעל החנות לתפוס את הגנב הנאלח, ולאחר כמה מכות הגונות הצליח להוציא מידו את גביע הזהב, חוזר לחנותו שמח וטוב לב כאשר מנופף בגביע הזהב לכל עבר.

אמנם כאשר רק דרכו רגליו על מפתן החנות חשכו עיניו, כי בזמן שהיה עסוק לרדוף אחר הגנב, בא חבירו השותף למזימה, ורוקן את כל החנות מכלי הזהב והכסף שנמצאו שם, אכן הרוויח את הגביע הזהב אבל מרוב הבהלה השאיר את החנות מבלי שמירה, ועלה ביד השותף השני לשדוד את כל הרכוש, זהו היה פיקחותם של שני הפולישע גנבים.

סיפור נחמד זה על חכמתם של הפולישע גנבים יכול לבוא לידי שימוש לכל אחד ואחד במהלך חייו. נכון, לא כל אחד מאיתנו מנהל חנות לכלי כסף וזהב, אבל אותם שיטה של הפולישע גנבים עובד אצלנו שעות נוספות במשך ימי חייו.

שמחת חיים

כאמור אדם מתכנן את חייו וסדר עבודתו בגשמיות ורוחניות, ואוחז בהם בכל כוחו, מבלי להרפות ידיו מתוכנית חייו, חושב שבכך מרוויח את גביע הזהב, היינו סדר עבודתו שיצר במוחו הצר, אמנם מאידך מפסיד חלקים נרחבים מחיים תוססים מלאים שמחת חיים והרגשים נכונים, נחת מהילדים שיש לו, לשמוח בחלקו מהלימוד שכן עולה בידו, מתפילתו אשר יש בהם קצת פתיחת הלב להקב"ה, שיחת חברים זמני קודש האופפים את האדם בהשראה עילאית של קדושה, ובמקום זה בחר למרמר את חייו, מכיון שאינו עולה עם קנה המידה לשמחת חיים

שהוא בעצמו יצר מעשה ידי אדם. נקודת בחירתו אינו באיזה מקום או מצב נפשי להיות, אלא להדבק בקונו בגילוי כבוד מלכותו בצורה ואופן זה.

משל זה יכול לשמש לנו גם בפרטי החיים, לפעמים נקלע אדם לבעיה מסוימת, ומשקיע כל כוחות נפשו לפתור את הבעיה, ואינה מרפה ממנה, כל תשומת ליבו מתמקד סביב הבעיה, וכך עוברים להם ימים וחדשים וליבו מלא סבל ודאגה המכלה ממנו כל חלקה טובה, הרבה חלקי חיים מאושרים הולכים לאיבוד, וחנותו מתרוקנת משמחת חייו.

חומרה פסולה

גם בעבודת ה' יכולה נקודה זו להאיר לאדם. לפעמים בא היצר הרע ונטפל לאדם עם חומרה יתירה, או שמוצא בו איזה עוון ופשע, והאדם מתחיל להתעסק בחומרה זו או בתיקון עוונו בכל כוחות נפשו, ובכך מתרשל משאר חלקי עבודה השייכים אליו, כגון תפילה בכוונה או לימוד תורה וכיו"ב. על האדם לידע נאמנה שכל זה הוא מעצת היצר הרע הבא כפולישער גנב, כדי לרוקן אותו משאר חלקי העבודה. בעל חנות פיקח אינו עוזב את החנות גם באם יפסיד גביע הזהב, בידועו שבכך הוא מציל כל רכושו, כמו כן הפיקח בעבודת ה' אינו נטפל להחמיר בחומרא זה המכניסו לעצבות ומרה שחורה, גם אינו מטפל בזה הזמן בעוון ופגם כאשר מרגיש שזה משבית שמחת חייו, ובכך מציל את חייו הרוחניים, ממשיך למלא תפקידו הרוחני כראוי וכנכון מתוך שמחה וטוב לבב, ומועד תיקונם בא יבוא בזמן הראוי לכך.

דברי הבעש"ט

ומהנכון להעתיק דברי הבעש"ט הק' (בראשית אות קג): לפעמים מטעה היצר הרע לאדם ואומר לו שעבר עבירה גדולה, אף על פי שבאמת אינו אלא חומרא בעלמא או שאינה עבירה כלל, וכוונתו שיהיה האדם בעצבות מכח זה, ויבוטל בעצבותו מעבודות הבורא יתברך שמו, וצריך האדם להבין הרמאות הזה, ויאמר ליצר הרע איני משגיח על החומרא שאתה אומר, שכוונתך לבטל אותי מעבודתו יתברך שמו, ושקר אתה דובר, וגם אם הוא באמת קצת חטא, יותר יהיה נחת רוח לבוראי כשלא אשגיח על החומרא שאתה אומר לי לגרום לי עצבות בעבודתו יתברך שמו, אדרבה אעבוד אותו בשמחה, כי זהו כלל גדול, כי אין כוונתי בעבודה לצורך עצמי רק לעשות נחת רוח לפניו יתברך שמו, ואם כן אף אם לא אשגיח על החומרא

שאתה אומר, לא יקפיד הבורא יתברך שמו עלי, כי כל עיקר מה שאיני משגיח עליך הוא מחמת שלא אבטל מעבודתו יתברך שמו, ואיך אבטל מעבודתו אפילו רגע אחד, וזהו כלל גדול בעבודת הבורא שיזהר מעצבות כל מה שיוכל^ה.

הערות וצינונים

להתפלל ולדחות את המחשבה הזאת ולהעבירה מדעתו לא היה יכול בשום אופן, כי בלבד אותו בכל פעם באשר שנכשל באסור כזה, באסור חלב, עד שלא היה אפשר לו להתחיל להתפלל. עמד הבעל שם טוב וקפץ ונשבע שיעשן לעולם הלולקע אצל נר של חלב, וכן הוה כאשר מספרים העולם שהבעל שם טוב היה מעשן הלולקע אצל נר של חלב.

ה. ראה חיי מוהר"ן (אות תקנ"ג): ספר לי רבנו זכרונו לברכה (מוהר"ן מברסלב), מעשה מהבעל שם טוב זכרונו לברכה, שפעם אחת עמד הבעל שם טוב זכרונו לברכה להתפלל ולא היה יכול להתפלל כי נפל בלבול במחשבתו, באשר שהיה מעשן את הלולקע [מקטרת] אצל נר של חלב, נמצא שנכשל באסור חלב, ומחמת זה לא היה יכול להתפלל. וכל מה שרצה

פרק ד

עוד יפה כוחה של תורת הגלגול להנחיל לאדם מנוחת הנפש ושלוות חיים בעוד ענף מחיי האדם.

גלגל חוזר בעולם

בדרך כלל כאשר אדם מתמודד עם קושי בפרנסה או בשלום בית או בשאר חלקי עבודת קונו, קיים בו תחושה נפשית שהקושי הולך ללותו כל ימי חייו, תכונת נפשו של האדם לשפוט את חייו על פי קנה המידה של הרגע הנוכחי. אמנם כאשר אדם יודע שלא הוא זה אשר בחר מעמדו ומצבו, אלא המסבב כל הסיבות גלגל אותו במקום זה מפני תיקון נפשו בעולם שנה נפש, ליבו בטוח בה' שברגע שיגיע הזמן הנכון יתגלגל למקום טוב יותר, וכסדר יש תהפוכות בחיי האדם אשר כולם לטובה.

כל אחד יכול לראות זאת במשך חייו עלי אדמות שלפעמים נקלע למצוקה ואינו רואה את הדרך אל האור, עושה כל מיני השתדליות לצאת ממצוקתו, ומכל מקום אינם מועילים לו, וביום מן הימים ללא שום סיבה מוצא את עצמו מחוץ לבעיה, ללא שום פעולה מצידו, וכאילו נפתרה מאליה. הסיבה, כי היה קצוב מן השמים זמן מסוים להתמודד עם כאב זה, וברגע שנסתיים מקום בירור זה שוב נצמח לו ישועתו מן השמים ללא מגע יד בן אדם.

מ"ב מסעות בנפש

וכדברי הבעש"ט שכמו שבני ישראל עברו מ"ב מסעות מיציאת מצרים עד שבאו לארץ ישראל, כן יש בכל אדם מ"ב מסעות במשך ימי חייו, וכשם שכל המ"ב מסעות כולם שווים לטובה, בכדי להוביל את בני ישראל מדרגה לדרגה, עד שלימות כניסתם לארץ ישראל, כן כל מקום אשר נקלע לשם אמור להביאו לדרגה עליונה יותר בקרבת ה', וכמו כן בשפע נוסף מאת ה' בבני חיי מזוני רוויחי'.

הערות וצינונים

1. ראה בעל שם טוב (מסעי אות א): אלה מסעי זללה"ה כי כל המסעות היו מ"ב, והם אצל בני ישראל וגו', שמעתי בשם אא"ז כל אדם מיום הוולדו עד שובו אל עולמו,

הוי הן כל אדם לכף זכות

ידיעת סוד הגלגול משנה את המבט של האדם על חבריו, מתחיל לדון אותם לכף זכות, כי איך יכול לשפוט את חבריו רק מהכירות הקצרה שיש לו עימו, הרי לפניו עומד בן אדם עם תהפוכות חיים של כמעט שבע אלפי שנה, זקן ושבע מיים, וכי יכול לזלזל בו, או להביט עליו בעין רעה, יתכן שהיה רבו בגלגול הקודם, הגם שאין לדיין אלא מה שענינו רואות, ואינו צריך להכנס לדמיונות וכדומ', מכל מקום יודע הוא שאינו מכיר כלל את חבריו, ולכן מתנהג עימו בחסד וברחמים עד כמה שאפשר.

וכפי שהעיד הרה"ק השר שלום מבעלזא זי"ע על רבו הרה"ק מלובלין זי"ע שהיה קורא בקוויטל שהוגש לפניו כל מעברי האדם בגלגול זה, וכמו כן בשאר גלגוליו הקודמים, עד שורש נשמתו באדם הראשון קודם החטא, והשר שלום אמר שהוא קיבל מרבו דרך זה, וכמו כן התבטא השר שלום שרבי שאינו רואה בקוויטל מעברי חייו של האדם מיום הולדו וקודם לכן, הרי הפדיון שנטול גזל בידו. והביאור כי אפשר לתקן ולייעץ לאדם מבלי שיכיר אותו בשורש נשמתו, אלא שיש הרבה מדרגות בזה ואכמ"ל.

ישרים דרכי ה'

אחד מקשיי האדם לסלוח לחבירו באם פגע בו או הוציא ממנו שלא כדין, הוא חוסר הצדק והיושר במעשה זה, מלבד הכאב הנפשי של הפגיעה או הכעס על הכסף שהלך לאיבוד, אמנם כאשר אדם משנן לעצמו שכל מעברי חייו יש להם סדר מסודר, וישרים דרכי השם, אזי נח רוחו, כי יודע שאינו סובל לריק, ולכל דבר יש חשבון מדוקדק, וחייו נשזרים כפאזל אחד גדול שכל אחד מחלקי מהפאזל מקבל את מקומו הראוי, ובכך נעשה תמונה שלימה ומתוקנת.

אין זה אומר שחבירו התנהג עימו כשורה, ובוודאי יבוא על עונשו כי יש דין ויש דיין, ואין זה אמור להפחית מהמידה רעה שהתנהג חבריו, אמנם עליו לדעת שבין כה היה מגיע עליו יסורים אלו אם לא מפלוני, אזי היו באים יסוריו ממקום

הערות וצייונים

ובוודאי נכתבו המסעות בתורה להורות הדרך הישר לאיש הישראלי, לידע הדרך הישר אשר ילך בו כל ימי חייו, ליסע ממסע למסע, וידוע שכל המסעות הם בחינות קדושים וטהורים.

ולהבין זה כי מיום הלידה והוצאתו מרחם אמו הוא בחינת יציאת מצרים כנודע, ואחר כך נוסע ממסע למסע עד בואו לארץ החיים העליונה.

אחר, ולכן אל לו להתעסק עם הרע של חבירו, ויהיה קל לו לסלוח לחבירו בידעו שהוא רק אמצעי לענין.

וכדברי הבעל התניא (אגרת הקודש כה): ואף שבן אדם שהוא בעל בחירה מקללו או מכהו או מזיק ממונו ומתחייב בדיני אדם ובדיני שמים על רוע בחירתו, אף על פי כן על הניזק כבר נגזר מן השמים, והרבה שלוחים למקום, ולא עוד אלא אפילו בשעה זו ממש שמכהו או מקללו מתלבש בו כח ה' ורוח פיו ית' המחייהו ומקיימו, וכמו שכתוב כי ה' אמר לו קלל, והיכן אמר לשמעי אלא שמחשבה זו שנפלה לשמעי בלבו ומוחו ירדה מאת ה' ורוח פיו המחיה כל צבאם החיה רוחו של שמעי בשעה שדיבר דברים אלו לדוד, כי אילו נסתלק רוח פיו ית' רגע אחד מרוחו של שמעי לא יכול לדבר מאומה עכ"ל.

